

EGYETÉRTÉS

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. HÍMZŐ-UTCA 1. SZ. KÉRJÁTOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK. CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

KIADO-HIVATAL: BUDAPEST, IV. HÍMZŐ-UTCA 1. SZ. HIRDETESEKET ES NYILTEKÉR... VALÓ KÖZLEMÉNYEK FELVEZÉSE KÍMÓDOLAT... HIRDETESEKET FELVEZÉSE KÍMÓDOLAT...

Katonai brutalitás.

Egy ugynevezett «szabad állampolgár» ott ül a katonai parancsnokság börtönében. Várja, hogy mit meltoztatnak felette itélni azok az urak, a kikhez semmi köze. S gondolkodik felette — ideje és alkalmja van hozzá elég, — hogy milyen szép dolog a törvény, melyet az állam souverain hatalmának nevében hoztak, melynek megtartására a fejedelem eskü tett, s a melyet megtartanak, a míg a k. káplár, kapitány vagy épen generalis uraknak ugy tetszik.

Egy volt önkéntes, a ki szerencsétlenségére letette a tiszt vizsgát, megsértette volt kapitányát. Megsértette akkor, midőn a fényes szolgálatot abba hagyta volt, mikor a törvény világos rendelete értelmében felette csak a polgári törvényszék mondhat ítéletet, de a mikor abba a főbőjőre bűnbe esett, hogy a császári egyenruha volt rajta. A katonai hatóság maga elé idéztette, s mikor meg nem jelent, elfogatta, elzáratta.

Az kérjük, hogy milyen jogon? Nyilván a kard és az erőszak jogán. Azon a joga, a melynél fogva Magyarországon a katonai ur, a kinek minden szabad, a civil pedig paraszt, a ki arra való, hogy fizesse az adót, s vegye le a süveget, mikor felrúgják.

A szentesített törvény egészen korrekció, félreértést nem engedő módon intézkedik a polgár jogairól a katonai hatóságokkal szemben. Az, a ki nem szolgál tényleg, sem fejelem, sem más tekintetben nem tartozik a katonai hatalom fenhatóság alá. Nem is képzelhető másként, még a legbrutálisabb katonai erőszakoskodások rendszere mellett sem, ha csak nincs valahol kihirdetve az osztrómallopot. A törvény odáig megy, hogy a szabadságát állományi katonai, meg behívását, mozgósítását illetőleg is, csak polgári hatóságának közvetítése mellett érintkezik a katonasággal. Minden parancsot, minden rendelkezést a polgári hatósággal közöl előbb a katonaság, hogy az adja tudtára az illetőnek, a ki polgár.

A szolgálati szabályzat sok pontban ellentétbe helyi magát a törvényvel. Jogot formál magának a katonaközelethez egyben és másban akkor is, midőn szabadságot állományban van. Így a tartalékos tisztnek meg van tilva, hogy politikai tüntetéseken egyenruhában vehessen részt, hogy olyan foglalkozást üzzön, mely a katonatiszti meltsósággal meg nem fér, s oly cselekedeteket kövessen el, melyek meg nem egyeznek a becsülettel.

Visszas állapot ez is, de csak egy következménye lehet: a tiszt rangnak az elvesztése. Törvényesen vagy törvénytelenül a katonaság fentartotta magának a jogot, hogy megvonja a kötelekbe tartozóktól a tiszt kitüntetését, mihielyt azok melhatlannak mutatkoznak reá, akár a polgári életben is. Ölybűntetés, a mely nem hat ki az illetőnek polgári életébe, s abban sújtja, a miben vétkezett.

A katonai esetben egészen másról van szó. A katonai hatóság elhurozmatl erőszakkal egy oly embert, a ki fenhatóság alá nem tartozik, megfosztja polgári szabadságától s tömlökre veti. Talán ítéletet is fog felette mondani.

dani. S ha a katonai bíróság tagjaiban nem lesz több józan ész, mint azokban a tisztben, a kiknek rideg agra egy látszik nem tud hozzá simulni egy törvényes jogállapot formáihoz: még bizony furcsa fejleményekre lehetünk elkészülve.

Tegyük fel, hogy a katonai bíróság illetékesnek fogja magát tartani, ebben az ügyben ítéletet mondani. Az így súlyos és nehéz természetű. A katonai egy feljebb valóját sértette meg s ennek a viszonyokhoz képest igen nagy a büntetése, némely esetben épen halál. A katonaság tehát halálra ítéltet egy polgárt s azt rajta végre is hajthatja. Most, a melysége béke idején ép úgy, mint hogy a katonai vértörvényszék idejében ilyenmi megtörténi szokott. Mert vagy nem illetékes ebben a katonai hatóság s akkor egy újjal sem szabad a polgárt ítélnie, vagy ő hozzá tartozik ez a dolog s akkor kimérheti a büntetés legszigorúbb nemét s vesztőhelyre viheti a polgárokat.

Nem egy embernek a jogsérelméről van itt szó, hanem az összes polgárság jogairól a katonasággal szemben. Egy nagy elvről, mely ha lábbal tapodva, arczul van vele útve az egész társadalom.

S nincs, a ki a társadalomnak elégtételt szolgáltatathatna.

Mert a katonai a lebet brutális, az használhat erőszakot, az kiküldheti a patroutt s tömlöcbe hurcoltathatja a polgárt — övé a hatalom — de a katonai személye sértés sérthetetlen. Hozzá nem nyulhat, őt még gonoszágában sem tartóztathatja fel a polgári hatalom. Ö nem is teletés az ő cselekedetei felől s más sem feletés éretik.

A polgári szabadság biztosítása ezkében az ujkori modern államokban a kormányok felelősségére van alapítva. Szeretnék tudni, hogy Magyarországon a katonai brutálisai miatt kicsoda vonható felelősségre? Talán csak nem a szegény honvédelmi miniszter, a kinek semmi beleszóla a közös hadsereg dolgaiba, s nem is a közös hadügyminiszter, a ki meg sem jelenik az országgyűlés színe előtt, sem minálunk, sem Ausztriában.

Mi kíváncsiak vagyunk tudni, hogy mi csoda elégtételt adnak a megsértett polgári osztálynak.

Mert ha nem adnak, ha nincs hozzá erejük, akkor szűnjének meg továbbra is csalni a közönséget. Hagyjának fel az afele cifra frázisokkal, hogy jogállamban s alkotmányos országban élünk. Monadják ki nyilván, hogy nálunk a szoldateszka uralkodik, s hogy a jog, az alkotmány, a közszabadság odáig terjed, a meddig az első hadnagyokcsának a kardja vége ér.

Budapest, aug. 14.

Az Arme- und Marine-Ztg. jelelti, hogy az alsó morcia vidéki lovassági és haltest-gyakorlatokra a dunai társaságok a következők hiváltak meg: Karger és Stanger ezredesek, Gutenberg, Mayer-Marburg, Wurmbandit gróf ezredesek, Stuber, Gartner, Spiegelfeld baró és Gerri őrnagyok, mindannyian a táborból, s az utóbbi vasúton kiseri a csapatok visszazsállítását. A hadgyakorlati főnöke Altoni baró ezredes s mellette kiközlők: Pokorny ezredes, továbbá Müller, Resch, Siska és Balhazsar kapitányok.

Dienstreglement vagy törvény?

E cím alatt emlékeztünk meg mult számnakban Taubinger László tartalékos huszárhadnagy előadásáról, melynek törvénytelen voltát már kimutattuk s melylyel fentebb is foglalkozunk. Most ez ügyre vonatkozólag sugalmazott katonai körökből a következő sorokat vesszük:

«A Taubinger László tartalékos huszárhadnagy ellen megindított vizsgálatot katonai szempontból teljesen korrektnak kell tekinteni, mert a fennálló katonai szabályok szerint, a melyeknek a fennálló törvényvel való ellentétét tegnap kimutattuk. Szerk.) ama tartalékos tiszt, kik egyenruhában követnek el katonai vétséget, vagy büntetést, a katonai igazságszolgáltatás hatáskörébe tartoznak. Az említett szabályok föltétlenül irányadók Taubinger László tartalékos huszárhadnagra néve, ki egyenruhában mulatá nyilvánosan egy fölébbvalót, s ezzel nemcsak fejelemi vétséget követett el, hanem a tiszt tekintélyt is megsértette. Követni kellett volna Zagrádban államosodó ezred-parancsnokának meghívását; hiszen nem is tudhatta meg, hogy eljárását mikép fogják ott minősíteni, hogy egyszerű fejelemi vétségnek tekintik-e vagy sem. Minthogy a meghívás előlére nem jelentkezik az ezredparancsnoknál, helyzetét csak későbbé tette, mert most már a kötele engedelmesség ellen is vétkezett. Az ezredparancsnok, mely a zagrabi 13. hadtest parancsnoka alatt áll, megduda, hogy a vádolt tiszt a fővárosban tartózkodik s ezért megidézése végett a budapesti 4. hadjegyzékkel küldött parancsnokhoz fordult, de az ismételt felszólítások sem vezettek eredményre. A szubordináció és a fejelem megóvása tekintetéből megkértek utóbb a budapesti katonai nyilvántartó hatóságot, hogy a többször megidézett tartalékos hadnagyt előtől utóval küldje Zagrába, minél fogva a terparancsnokság magához rendelle tegnap Taubinger hadnagyt s csak annyiban intézkedett, hogy a vádolt tartalékos tiszt még tegnap este elköltötte Zagrába, a hol ügyet véglegesen el fogják intézni. A budapesti parancsnokságnak többé semmi dolga nincs vele.»

VIDÉK.

Pestmegye közgazdasági bizottsága rendes havi ülését ma délután tartotta meg Scapary István gróf főispán előléte alatt. A lefolyt hóban emőlkéig elintézték a gazdasági bejelentések után, felolvastatták a m. kir. területi előfordult személyi és vagyonügyi megöröklésre tett intézkedések felől, mi tudomásul vételt. Maga a közönségben újabb előfordult fillokszeres vérsz vonatkozólag, midőn az alyban a szükséges óvintézkedéseket nem vette, a további tendék végett kiadott az alypárnak. A pomai róm. kati. lelkesésként meg-ménye ek köbmeterekre történt átszámítása ellen, miután vegyes erdei öjek vételtek alapul, tolebbétek a közgazdasági bizottság a számvévi jelentés alapján, az átszámítást helyben hagyja. Hatas város tanácsa egy szabályrendeletet alkotott, melyben fizetés és anyagi-teskedőnek a szeszárulást megszoziotta. A kerek-kötelétszere az alypárn ezt a szabályrendeletet, mivel ilyen a tendés nem alkothat, csak a képviselőtestület, hatályon kívül helyezett. Az alypárnak ez ellen a vég-cselekedet ellen azután a regiele herő teletbuzogt, s kérte a szeszárulást szabályzó szabályrendelet helyben hagyását. A közgazdasági bizottság az alypárn végzését hagyta jóvá. Tárgyalás alá került még több felebebes, melyek részben helyi, részben magánérdekek voltak. A kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a cinkolati sződo gazdasági bizottság által a vasci püspöki szent-keres a megjelölt vizsgálat alapján rosszaságtól fejezte ki s öt jövőben hasonló eljárást tiltotta. A közgazdasági előadó az aratás sikerét nem oly tenyesnek jelezte, mint a milyének a remények voltak. Bejelentette továbbá a lönyvesszők között közzött jutalomdíjakat s az állat-csevegésre részletes tisztázást, a mennyiben az időközben részint halozzás, részint lemondás folytán megnesédt megjel fozszámvévi és ellenőri állások ez úléson fognak betölteni.

KÜLFÖLD.

— aug. 14.

Karóban, az angolok mostani egyiptomi «főhadiszállásán», mint már említve volt, buzgón folynak az előkészületek a szudáni hadjáratra, melyre az angol kabinet végre mégis kénytelen volt magát elhatározni. A londoni hadügyminiszterüntről már a jövő hétre várják a részletes parancsokat és a teljes haditervet. Asszamban, Vadi-Halfaban és Scaméban hadi sereket halmoznak föl, s a berklisei ezred elő zászlóaljja már 22-iken fog Gibraltárból Egyiptomba indulni, Wood főhadparancsnok pedig két tiszttel csütörtökön föllel indul a Niluson, hogy az erődítésekkel és az angol és egyiptomi táborokat megsemmisítse. Mintegy 4000 brit és egyiptomi katonából fog állni az expedició, mely gőzösen fog föllefele menni a Niluson Dongolaj, onnan pedig a sivatagot át Khartum felé vonul. A Times alexandriai levelezőjének tudósítása szerint ott nagyon helyeslik az utjonnan elhatározott expedició, de általában rosszallják, hogy a kormány olyan késedelmesen hagyja végre a tervet. Hogy az expedició — így mondják — sikerültesen, az volna szükséges, hogy haladéktalanul induljon utra, s nem tudják érteni az okokat, melyek az angol kormányt arra bírják, hogy ezelőtt pár hónappal fölfüggesztette az előkészületeket az expedicióra, mely már be lenne fejezve. Maga a Times, szintén az expedicióról szólva, azt mondja, hogy a csapatok hadmozdulatai a jövő hónapban fognak megkezdődni, és sajnálja, hogy a drága időt most vesztegetik azokra az előkészületekre, melyeknek már régen befejezve kellene lenniök.

A Nordd. Allg. Zeitung ismét visszatér a city-lappal való polemikára, s legújabbban a Times nyilatkozatával szemben kiemeli, hogy a német politika nem törekszik mátra, mint Németország polgárai egyes érdekeiket képviselőit és az egyenlőség elvére támaszkodva, a német fölhatalos jogainak védelmére. Németország minden alkalommal a legönzetlenebb módon támogatta az angol politikát, de ezen kétségű Angolország rosszindulatú bánásmóddal jutalmazza. A Nordd. Allg. Ztg. végül kijelenti, hogy ha Angolország nem változtat meg azon eljárást, melyet eddig a német érdekekkel szemben tanusított celszerűségi látott, akkor az, a mit a Times a rossz kedvű pillanatai rohamának nevez, valószínűleg tartós kedvtelenségé fog tulajni.

Ugyan e felhivatalos berlini újság kijelenti, hogy a Schöler és a Hamb. Korr. tudósítói közt folyt beszélgetésről kellő tudomással bír az emellevő bizosítathja olvasói, hogy a Hamb. Korr. közleménye hiányos adatokat tartalmaz, mirol a szent-szék már teljesen elégtelő alkalban biztos tudomást nyert.

Stanley, a nemrégiben hazaérkezett afrikai utazó egy párisi hírlapudósító előtt oda nyilatkozott, hogy a Kongo vidékén léteített szabad állam az észak-amerikai Egyesült-Államok által már elismertetven, nemokara valamennyi hatalom el fogja azt ismerni. Nevezett állam valamennyi nemzet előtt egyformán megnyitvátik és a bensülőtő törzsfőnökök nagy konferenciája lenél, mely európaikból és amerikaiakból álló bizottság ellenőrzése alatt fog állni. Stanley rövid idő alatt Londonba utazik, hogy felvilágosítsa az angol népet, mely eddig egyedül ellenzi az afrikai birodalom alkotására vonatkozó tervet. Végül Stanley oda nyilatkozott, hogy Gordon tábornok Khartumból könnyen eltávozhatik, különben szem, hogy önnök is engedelmessékednie kellene neki.

Angolország korántsem hagyja magára Gordon tábornokot, mert érdekében van, hogy őt megszabadítsa.

A versaillesi kongresszus tegnap befejezte működését az elibe terjesztett revizió-javaslat megszavazásával — jóval korábban, semmint a mult hét első napjaiban himni lehetett volna. A kormány által a képviselőház és szenatus meggyezése alapján be-terjesztett javaslaton csupán az a változtatás, illetőleg bővítés történt, hogy Andrieux indítványához képest az alkotmányban mostantól fogva benne lesz az is, hogy a Franciaországban uralkodó di- nasztiaik ivadéka a köztársaság elnökéig me- g nem választótok. A tegnapi kilencedik és utolsó ülése előfolyásáról a következő részletesebb tudósítás van előtűnk:

Az ülés azzal kezdődött, hogy többen visszavon- ták indítványukat, mire Lacorgne előadta a maga indítványát, mely szerint a szenatus tagjai az általa- nos szavazati jog alapján lennének választandók. Dauphin bizottsági elnök kijelenti, hogy az az indítványt kivül esik a két kamara közötti szerződés keretén. A kongresszusnak nem áll jogában választási törvényt szabni a szenatusnak. Kéri az előzetes kérdés fölvételét, a melylyel a bizottság csak azt akarja kijelenteni, hogy ennek a kérdésnek a tárgyalása nem tartozik a kongresszusra. A kérdést a két kamara tüzetesen fogja tárgyalni. A köztársaság megtartása által egy nagy politikai mű teremtett. (Elnök tetszésre köz- pelen. Gnyos felkiallások balról); mindenké látni fogja, hogy a kormány erős s tomló többségre támasz- kodik. Egységes többséget fogom alkotni, a mely eloszlik a két kamrára, s ezt a két szélső pártnak a jobb- és baloldalon fogjuk közöszömbeni. (Ismételt tetszés a közpelen.) Koalícióknban nem lesz hely a köztársaság ellenségei számára. Az ország kétét és nyugalmat akar. (Közbekiáltás: Hát miért mennek Khinába?) Az országnak küzdenie kell az idegen versennyvel; az adóbevételek csökkének (kiáltá- sok: Önök az okai!) s épen most akarják megdön- tani az ország intézményeit? Mivel nem akarjuk ma- gunkat a véletlenesnek kiszolgáltatni, azért te- lük föl az előzetes kérdést s kérjük a szavazást. (Elnök tetszés a közpelen.)

Clemenceau: Eppen most hallották önök magas- talasukat egy szenator szajából. Meglátjuk, vajon magasztalni fogja-e önök az ország is. Önök párt- lan látványt nyújtotok Európának. Voltak már konzervatív s forradalmi testületek, de soha sem volt még vita nélkül beiktató kongresszus (congres- d'enregistrement). Barmily kitűző szónok bizony- tan is be, hogy igazunk van, hiába beszélnek, mert önök levele elhatározták, hogy nem fognak meggyő- ződésük szerint szavazni. (Viharos tetszés balról.) Folytathatni véltük előidnek hagyományait; azt hit- tük, a köztársaság minden töredéke harcolni fog a régi regine ellen (nagy zú jöbbről); nem történt, mindent levertek az előzetes kérdéssel. Nem a köztársaság nagy elve, magánérdekek fölött kötöttek alkut. (Tetszés balról; mozgas a közpelen.) Ez a köz- érdek elleni harc.

Clemenceau nem érti, miért nem ragadja meg a köztársaság szívesen az alkalmat arra, hogy vége- zen az előbbeni nemzetgyűlés által meghonosított vizslelésekkel. A kormány által javasolt törvény semmit sem fog ezeken változtatni. A szenatus je- lenlegi állapotának — így folytatja — korruptpolá- befolyása van s önk az előzetes kérdést állítják megis szembe az általános szavazattal. A képviselőházban könnyen szavazhatnak majd az általános szavazattal szembe, tudva, hogy a szenatus nem fogadja azt el, de most, midőn szabadok az előzetes kérdés mögé bujnak. (Tetszés balról.) Csak az általános szavazatot képviseli a demokratikus elvet. Minden korlátot szavazás monarchikus. Szomorú dolog, hogy jöhisszünk egynek is kezét emelnek az általános szavazatj ellen. Pedig a nélkül önök nem lennének most itt. Hasztalan kérdem ma- gamtól, mily elvből teszik ezt. Az ugynevezett előleges megállapodás folytán? Nem, az semmi;

EGY ÖREG EMBER SZERELME. ANTHONY TROLLOPE. UTOLSÓ REGÉNYF. IV. FEJEZET. Mary beleegyezik. Ez Mary ugy találta, hogy most már teljesen hatalomban van kerőjének. Szerelme történetének az elbeszélése azt látszott mondani Mr. Whittlestaffnak, hogy ha ezzel az «ábránd»-dal el akarja ötnemni, ő megadja magát.

lémletlen, rut ferről. — A férfi nem olyan, mint egy szegény leány, a kinek az arca szépségénél nincs egyke. Ekke azután Mrs. Lawrie kijelentette Johnnak, hogy «nem lesz jó belőle, ha a házba jár», és John elment. Miért nem szölt neki? Csak annyit mondott, hogy ha visszatér, eljön Norwichba. Három év mult el azóta s ő nem jött el. Otthon azóta semmivel lett és ő — bár szívesen várakozott volna még másik három évig, bár elvárakozott volna hája öszülésze — ő most hatalmába jutott egy olyan embernek, a kinek joga van azt követelni tőle, hogy engedelmessékedjék neki.

szem, hogy önnök is engedelmessékednie kellene neki. — Elhiszem; de vénségemre én már nem tudok úgy engedelmessékedni. Bizony már ezek a lányok is aligha nem tudnak a dologról valamit, mert különben nem feleseltek volna velem olyan szentele- nül... Mikor lesz a dolog, Miss Lawrie? mert én egy percig sem maradok itt, mihielyt ön asszony lesz a házban. Megmondtam. Ha elrekedésig, el- keltűségig beszélni velem, akkor sem maradnék... Oh, mindegy az, hogy mi lesz belőlem! Tudom én azt úgyis.

de meg láttam, mint előbb. Keze meg most is hátra volt kulcsolva. Külsége egyáltalában nem olyan volt, mint egy rájongó szerelmes. Arczát gond terhelte, de meg jobban látszott terhelni vallati. (Folytatás következik.) SZOLGÁLNI MENT REGÉNY. 23. Fejezet. Irita GREVILLE HENRIK. XIII. — Ön nem tehet értem semmit édes jó asszonyom, felelé. Senki sem tehet semmit. Ön jó, mint egy isten, de ön is elvesztené jószágát. Különbén is nincs semmi bajom...

